

Samen bouwen aan een fijne school ***antipestbeleid VBS de Vlinder***

Schooljaar 2026-2027

Inhoudsopgave

1.	Inleiding en visie	2
2.	Wat is KiVa?	2
3.	Centrale uitgangspunten van KiVa	4
4.	KiVa op de Vlinder: preventieve maatregelen	7
4.1.	Lessen rond sociale vaardigheden	7
4.2.	Meer dan lesgeven	8
4.2.1.	Speelplaatswerking	8
4.2.2.	Met een zachte landing de dag beginnen	8
4.2.3.	Werken met proactieve cirkels	9
4.2.4.	Overige preventieve initiatieven	10
5.	KiVa-kernteam als motor van de werking	11
6.	KiVa op de Vlinder: curatieve maatregelen	12
6.1.	Plagen, ruzie maken en pesten	12
6.1.1.	Wat is een ongeluk?	12
6.1.2.	Wat is plagen?	12
6.1.3.	Wat is ruzie maken?	13
6.1.4.	Wat is pesten?	14
6.2.	Gevolgen van pesten	16
6.2.1.	Gevolgen voor het slachtoffer	16
6.2.2.	Gevolgen voor de pester	16
6.2.3.	Gevolgen voor de andere betrokkenen	17
6.3.	Signalen van pesten	18
6.3.1.	Signalen bij het slachtoffer	18
6.3.2.	Signalen bij de pester	19
6.4.	Meldingsprocedure	20
6.5.	Maatwerk*	21
7.	Aandachtspunten voor de ouders, de school en de leerkrachten	21
8.	Wat kan je als ouder doen?	22
9.	Evaluatie en kwaliteitsbewaking	23
10.	Contact	24

1. Inleiding en visie

Binnen VBS de Vlinder streven we naar een school waarin **elke kind en elke leerkracht zich veilig voelt** en daardoor het beste van zichzelf kan geven. Tegelijkertijd nemen we **samen verantwoordelijkheid** om pesten snel te signaleren, actie te ondernemen en daardoor te verminderen. Omdat pesten een grote impact heeft op het welbevinden van leerlingen, kiezen wij resoluut voor de **KiVa-methodiek**, een methodiek die mooi aansluit bij onze drie kernwaarden:

2. Wat is KiVa?

KiVa (ook wel 'Kiusaamista Vastustava = tegen pesten) is een preventief en curatief antipestprogramma uit Finland dat gebaseerd is op het wetenschappelijke inzicht dat pesten een **groepsproces** is.

Over KIVA

KiVa is een programma voor de basisschool voor het creëren van **een fijne en veilige groep**. Daarnaast is er **extra aandacht voor het tegengaan van pesten**. Het programma zet in op positieve groepsvorming, zodat ieder kind met plezier naar school gaat. Meer informatie vindt u via de QR-code.

Wetenschappelijk bewezen

KiVa is oorspronkelijk ontwikkeld aan de Universiteit van Turku in Finland en is wetenschappelijk bewezen effectief. Het is het enige programma waarvan de effectiviteit internationaal is aangetoond. Doordat KiVa een sterke link heeft met de wetenschappelijke wereld, blijft het programma zich continu doorontwikkelen. Daarnaast is KiVa in 2022 wederom beoordeeld door de Erkeningscommissie van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI), waarbij KiVa de hoogste beoordeling van effectiviteit heeft gekregen.

Het team van de Vlinder wordt door 'EVO, Expertisecentrum Verbindend Onderwijs', op de hoogte gehouden van de nieuwe ontwikkelingen waardoor we onze werking constant kunnen bijsturen.

Meer dan een anti-pestprogramma

KiVa is bewezen effectief tegen pesten, maar draagt daarnaast ook bij aan een veiliger schoolklimaat en een beter welbevinden van kinderen. Dit komt onder andere doordat onderwerpen als emoties, groepsdruk en communicatie behandeld worden. KiVa is daarmee ook een schoolbreed programma voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. KiVa heeft een positieve insteek en bevordert positieve groepsvorming. Zo zijn KiVa regels altijd positief geformuleerd.

Op de Vlinder werden de KiVa-regels, geïnspireerd door onze drie kernwaarden omgezet in de gouden regels:

Deze regels gelden voor alle leerlingen, in alle klassen en op de hele school. Het achterliggend idee is: ‘Wat heb je nodig om elke dag goed te kunnen leren?’

Met deze gouden regels richten we ons op het versterken van gewenst gedrag en op het voorkomen van probleemgedrag. We hanteren hier, naast de KIVA-methodiek ook principes van herstelgericht werken, verbindende communicatie en ‘positive behaviour system’.

3. Centrale uitgangspunten van KiVa

We zijn samen verantwoordelijk.

Bij KiVa geloven we in de kracht van de groep. Bij het bedenken van goede ideeën, of het organiseren van leuke dingen, maar ook bij het oplossen en voorkomen van problemen in de groep wordt de nadruk gelegd op de verantwoordelijkheid die alle kinderen hebben voor het welzijn in de groep. **Iedereen is (mede-)verantwoordelijk voor de sfeer in de groep.** Hoewel niet iedereen verantwoordelijk is voor het ontstaan van een probleem, kan wel iedereen iets doen om te werken aan de oplossing. De kracht van de groep wordt ingezet voor gedragsverandering.

Door middel van KiVa leren kinderen strategieën die ze in kunnen zetten om problemen in de groep op te lossen en belangrijker nog om ze te voorkomen. Daarbij is het uitgangspunt dat iedereen (leerkrachten, leerlingen en ouders) sterke kanten heeft, die kunnen bijdragen aan een positieve sfeer. Kortom samen verantwoordelijk voor een fijne groep.

We kijken vooruit.

Bij KiVa denken we in mogelijkheden in plaats van beperkingen. Niet alles hoeft meteen goed te gaan. Het gaat erom hoe er met verschillende (vervelende) situaties wordt omgegaan. Er wordt vooruitgekeken. Daarom zijn we binnen KiVa niet op zoek naar de schuldvraag, maar krijgen kinderen de verantwoordelijkheid om mee te helpen aan de oplossing.

Iedereen hoort erbij.

Iedereen mag er zijn. Bij KiVa veroordelen we niemand. Leerkrachten gaan met kinderen in gesprek en kunnen kinderen indien nodig ook aanspreken. Dit gebeurt echter altijd op basis van gedrag. Kinderen worden nooit veroordeeld om wie ze zijn. Naast de leerlingen horen daar ook de leerkrachten en de ouders bij. Binnen KiVa-streven we ernaar regelmatig af te stemmen tussen leerkrachten, ouders en leerlingen.

In de Vlinder organiseren we daarom op regelmatige basis een ouderavond rond het thema. Ook via Parentcom word je als ouder op de hoogte gehouden van nieuwe acties omtrent KiVa. Daarnaast worden onze vrijwillige middagtoezichters ook mee genomen in het KiVa-verhaal. Op regelmatige tijdstippen komen zij bij elkaar, samen met het KiVa-kernteam. Andere externen zoals het CLB, leersteuncentrum en de voor- en naschoolse opvang worden ook betrokken.

De groep staat centraal.

Belangrijk binnen het KiVa-programma is dat het kind als uitgangspunt wordt genomen. Dat wil zeggen dat de leerkrachten niet alles van bovenaf opleggen, maar de kinderen aanmoedigen zelf na te denken. Daarmee krijgen kinderen de vrijheid om kritisch en zelfstandig te denken en daarnaast ook hun verantwoordelijkheid te nemen. Dit vergroot de kans dat kinderen intrinsiek gemotiveerd raken om er samen een fijne groep van te maken.

Effectief pesten tegengaan

Het KiVa-programma is een lesprogramma dat **preventief** werkt tegen pesten. Binnen het KiVa-programma is expliciet en structureel aandacht voor pesten.

We willen kinderen:

- **inzicht geven** in de sociale processen die spelen wanneer er wordt gepest in de klas;
- **vaardigheden leren** om met pesten om te gaan voordat ze die moeten toepassen in de praktijk;
- **meer vertrouwen geven** over de houding die ze hebben ten opzichte van pesten.

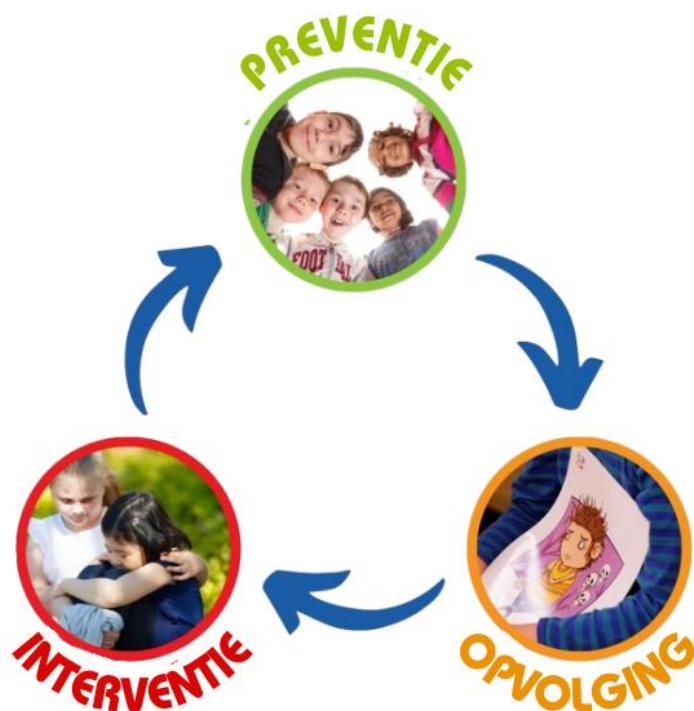
Wanneer KiVa onderdeel is van de cultuur op school dan wordt er veel minder gepest. Als er toch sprake is van pesten, dan weten kinderen en volwassenen wat ze kunnen doen. In de KiVa-handleiding op school staan ook een aantal gerichte maatregelen die kunnen worden ingezet als er daadwerkelijk (pest)problemen zijn.

Praten over pesten is ook van belang in klassen waar niet wordt gepest. Door expliciet te praten over de groepsnormen in het algemeen en die ten opzichte van pesten, zijn kinderen voorbereid en kunnen ze handelen, als er wel vervelende situaties zijn in de klas.

Bij alle pijlers speelt de leerkracht een essentiële rol. Een voorbeeld geven van het gewenste gedrag draagt bij aan het creëren van een positieve sfeer binnen de groep en het voorkomen van pesten.

Besluit:

KiVa speelt in op drie pijlers:

4. KiVa op de Vlinder: preventieve maatregelen

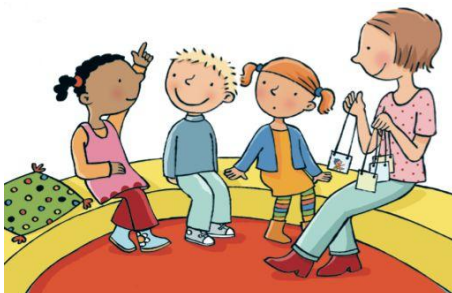
Om leerlingen kans te geven zich zo veel mogelijk positief te laten zien, hanteren we op onze school enkele **schoolroutines**. Deze routines hebben als doel rust en voorspelbaarheid te creëren waardoor er meer tijd kan gaan naar effectief lesgeven

4.1. Lessen rond sociale vaardigheden

Binnen ons lessenrooster kiezen we als team bewust voor het maken van tijd om les te gaan rond sociale vaardigheden. We geloven dat goed leren omgaan met elkaar een vaardigheid is die je moet oefenen en moet bespreken.

Binnen onze **kleuterschool** werken we met de methode '**Groei mee met Cas & Lisa**'. Het lesmateriaal helpt kleuters om essentiële vaardigheden zoals empathisch vermogen, zelfvertrouwen en communicatievaardigheden te ontwikkelen. Door middel van gerichte activiteiten en ondersteunende materialen wordt er gewerkt rond communicatie, beleefd zijn, positief denken, gevoelens, elkaar helpen ... en veel meer.

Ons kleuterteam speelt regelmatig toneeltjes en vertelt verhalen om thema's binnen te brengen bij onze leerlingen. **Cas en Lisa** zijn ook aanwezig als pop waardoor ze nog beter herkenbaar worden voor onze kleuters.

voorbeeld vertelplaat 2de kleuterklas

In onze lagere school kozen we voor het lesmateriaal 'Onze klas, ons team'.

Met deze methode worden onze leerlingen lagere school sociaal competente personen die op een effectieve manier kunnen reageren op groepsproblemen en/of pesten en die hun verantwoordelijkheid in de groep kunnen opnemen. **Kiko en Flo**, de sfeermaatjes van de klas, bewijzen het: door de sociale vaardigheden te versterken en een positieve, veilige leeromgeving te creëren, kan elke school een fijne plek worden.

4.2. Meer dan lesgeven

Naast de lessen sociale vaardigheden, zet onze school nog **tal van preventieve maatregelen in om de positieve sfeer op school te stimuleren.**

4.2.1. Speelplaatswerking

Onze speelplaats is de ‘place to be’ om sociale vaardigheden te oefenen. Onze school richtte een **werkgroep speelplaats** op. Het team, bestaande uit leerkrachten kleuter- en lagere school zet **activiteiten** uit, koopt spel- en sportmateriaal aan en zorgt via

doorschuifsystemen dat er voldoende speelkansen zijn voor al onze kinderen. Zo kunnen leerlingen op regelmatige tijdstippen gaan **voetballen** op de nabijgelegen DOSKO-velden. Kinderen die even nood hebben aan **rust**, kunnen op onze speelplaats terecht bij de boom van Fred. Ook is er een **herstelplaats** voorzien waar leerlingen, indien nodig onder begeleiding, ruzies kunnen uitpraten en samen een oplossing kunnen zoeken.

Op onze speelplaats draagt elke leerkracht of middagtoezichter een **fluohesje**. Deze fluo verhoogt de veiligheid. Leerlingen die het lastig hebben of nood hebben aan hulp, vinden de begeleiders sneller terug. Daarnaast doen onze toezichthouders actief toezicht. Dit wil zeggen dat zij rondlopen en alle plaatsjes van de speelplaats in het oog houden.

4.2.2. Met een zachte landing de dag beginnen

In de ochtend, bij het openen van de school, verzamelen de kleuters en het eerste leerjaar op de speelplaats. Onder begeleiding van enkele leerkrachten kunnen zij thuis komen op school, contact leggen met klasgenoten en/of de juf en hebben ouders de kans om de leerkracht aan te spreken.

Leerlingen van het tweede tot en met zesde leerjaar, krijgen tijd tussen 8u25 en 8u40 om

zelfstandig naar de klas te gaan. Op die manier komen leerlingen één voor één rustig de klas binnen, kunnen ze zich in stilte bezighouden en hun boekentas al leegmaken (huiswerk afgeven, brooddoos wegleggen,...). **Het biedt ook kansen voor de leerkracht om elke leerling persoonlijk te begroeten, in te checken hoe het met de leerling gaat en eventueel nog samen iets af te spreken.**

Deze zachte landing trekken we ook doorheen de dag door. Na de speeltijd gaan leerlingen rustig naar de klas, ze hoeven **geen rij** te vormen. Tijdens de middagpauze werken we niet meer met een vast eetmoment. We hanteren een **stilte- en fluisterrefter** waarbij leerlingen zelf bepalen wanneer, met wie en waar ze eten. Bij goed weer is

er de mogelijkheid om buiten te **picknicken**.

Op het einde van de dag worden de kleuters en leerlingen van het eerste leerjaar aan het tuintje opgehaald. Ook hier is er weer mogelijkheid tot communicatie met de klasleerkracht.

4.2.3. Werken met proactieve cirkels

In elke klas wordt er gewerkt met ‘proactieve cirkels’. Dit zijn klasgesprekken waarbij iedereen leert om aandachtig en respectvol te luisteren en te spreken met elkaar. Leerlingen leren spreken met technieken van verbindende communicatie. Doordat iedereen aan bod komt, krijgt elke leerling de kans om over een bepaald onderwerp iets te zeggen. Hierdoor werkt men aan verbondenheid en een positieve klassfeer.

Ook hier kozen we voor **afspraken op schoolniveau**.

In onze kleuterschool en in het eerste en tweede leerjaar wordt er vooral ingezet op het aanleren van de afspraken en het vaardig worden in ‘je beurt afwachten’. In de hogere leerjaren kan de cirkel ook gebruikt worden om mogelijke (klas)problemen te bespreken en samen te herstellen.

schoolafspraken cirkelen

4.2.4. Overige preventieve initiatieven

Naast deze grotere acties, zetten we ook kleinere initiatieven uit:

- Organiseren omgekeerd oudercontact
- Inzetten op gouden, zilveren en bronzen weken
- Afname sociogram
- Klasoverstijgende activiteiten zoals o.a. het KIVA-festival en 'leerlingen tegen leerkrachten'
- Deelname aan de 'stip-it actie' van Ketnet en Kies Kleur tegen Pesten
- Deelname aan de wedstrijd 'de schaal van M', een wedstrijd rond mediawijsheid voor leerlingen vijfde en zesde leerjaar
- ...

5. KiVa-kernteam als motor van de werking

Binnen elke KiVa-school wordt een kleine groep leraren of medewerkers intensief voorbereid op de realisatie van KiVa in de eigen school: het **KiVa-kernteam**. Dit team is de motor van de KiVa-werking en werkt nauw samen met de schooldirectie en het zorgteam. Ze streven naar maximale samenwerking met alle leden van het schoolteam.

Op de Vlinder bestaat uit het kernteam uit:

juf Annelies

juf Kerstin

juf Maartje

Het KiVa-team coördineert onder meer de volgende taken:

- Het fungeren als centraal aanspreekpunt voor ouders, leerlingen en collega's
- Het inplannen van de KiVa-monitor (afname, bespreking, etc.)
- Het agenderen en bespreken van KiVa tijdens teamvergaderingen
- Het organiseren van KiVa-activiteiten, bijvoorbeeld een kick-off, een ouderavond of themadag
- Het levend en zichtbaar maken/houden van KiVa binnen de school (implementatie en borging)
- Het ondersteunen en adviseren van collega's bij de uitvoering van KiVa
- Het onderzoeken en oplossen van pestproblemen (gesprekken voeren met leerlingen en leerkrachten, observaties doen, etc.)
- Het bijwonen van de jaarlijkse bijeenkomsten, georganiseerd door EVO vzw.
- Het, indien nodig (bijvoorbeeld bij ernstige / acute (pest)problematiek), inschakelen van externe professionele hulp.

Het KIVA-kernteam wordt bijgestaan door een groter team van leerkrachten die ook een driedaagse opleiding over KIVA volgden.

6. KiVa op de Vlinder: curatieve maatregelen

Willen we pesten juist signaleren en aanpakken, dan is het essentieel dat iedereen, **leerkrachten, leerlingen, ouders en andere externen** dezelfde taal spreken. Het verschil tussen ongeluk, plagen, ruzie en pesten zijn dan ook belangrijk om conflicten goed in kaart te brengen en correct te reageren.

6.1. Plagen, ruzie maken en pesten

6.1.1. Wat is een ongeluk?

Een **ongeluk** is iets dat plotseling gebeurt zonder dat iemand het expres (met opzet) doet, en waarbij er meestal iets kapotgaat of iemand pijn krijgt.

Op de Vlinder leren we onze leerlingen om bij een ongeluk **verantwoordelijkheid** te nemen en uit te spreken naar de ander dat het ‘per ongeluk’ was. Nadien kunnen de betrokkenen samen kijken of er meer nodig is om het ongeluk op te lossen.

6.1.2. Wat is plagen?

Plagen is van korte duur, het is onschuldig, het gebeurt spontaan en is speels. Kinderen die elkaar plagen doen dat vaak om de beurt. Nu eens plaagt de één dan weer de andere, er is een vorm van humor aanwezig. Plagen gebeurt meestal in de vriendschapssfeer met iemand die je graag mag. Als kinderen aangeven dat het niet leuk meer is, dan houdt het plagen op.

Op de Vlinder leren we onze leerlingen dat plagen zeker oké is maar dat er wel geluisterd moet worden naar de ‘stop’ van de andere partij. Op die manier nemen we **verantwoordelijkheid** voor de grens van de ander.

6.1.3. Wat is ruzie maken?

Ruzie is in de kern een conflict tussen twee of meer mensen waarbij emoties de overhand krijgen. Het is een situatie waarin meningen, behoeften of waarden botsen en de normale communicatie tijdelijk verstoord raakt. We voelen ons vaak boos, gefrustreerd of geïrriteerd. Er ontstaat een vijandige sfeer waarbij de betrokkenen tijdelijk niet meer goed naar elkaar kunnen luisteren.

Hoewel we ruzie vaak als iets negatiefs zien, is het eigenlijk een heel natuurlijk onderdeel van menselijke relaties. Op een juiste manier ruzie maken zorgt ervoor dat je durft uitkomen voor je mening en dat je je grens leert aangeven.

Ruzie op een goede manier leren oplossen is nog best een lastige klus. Veel van ons hebben dat eigenlijk nooit goed geleerd en dat maakt het lastig om het kinderen goed te leren. Op de Vlinder werken we met een **herstelplan**, een hulpmiddel om ruzies samen te leren oplossen.

herstelplan kleuterschool

herstelplan lagere school

6.1.4. Wat is pesten?

Pesten is een vorm van **agressie**...

waarbij **één of meerdere personen**

de **intentie** hebben een ander

steeds opnieuw schade toe te brengen

waarbij de macht **ongelijk** verdeeld is.

Het slachtoffer kan zich meestal niet verdedigen.

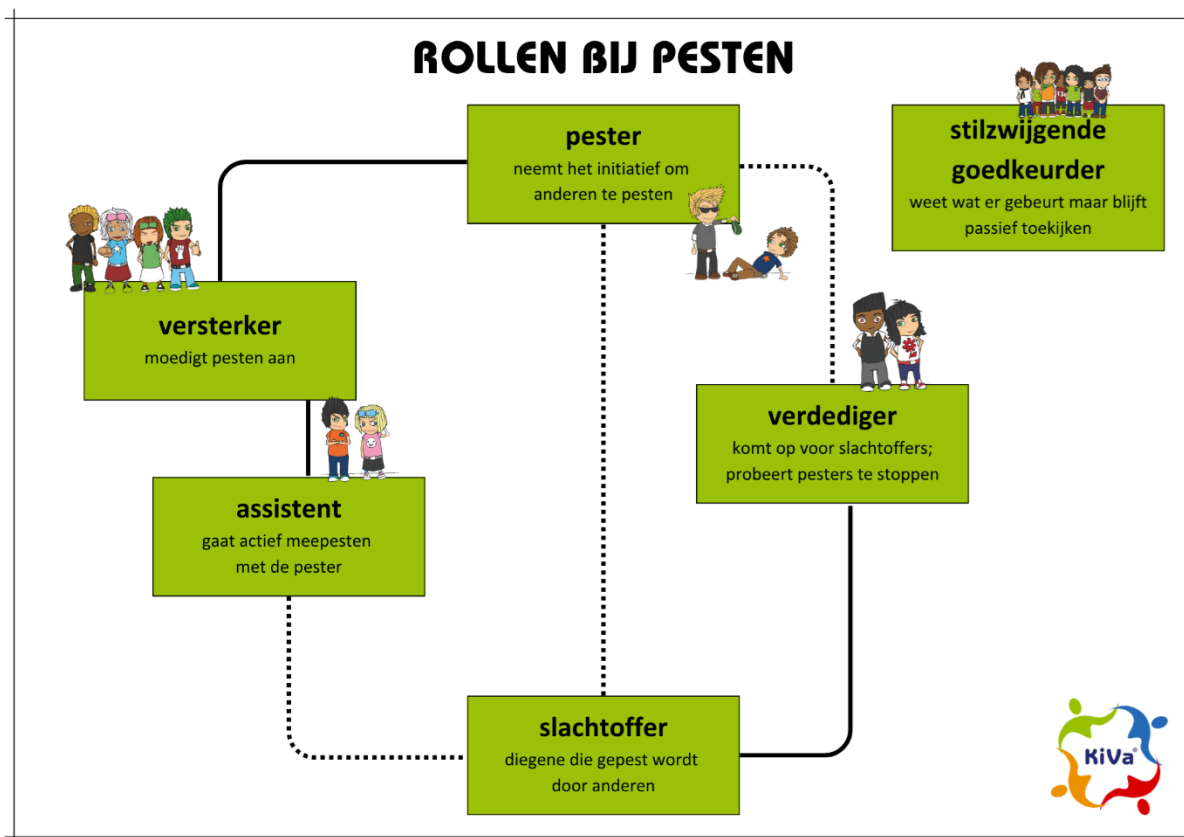
6.1.4.1. Pesten is een groepsproces.

Vanuit onderzoek weten we dat pesten een **groepsproces** is. Niet alleen pesters en slachtoffers zijn bij pesten betrokken, alle kinderen in de groep hebben een rol bij het ontstaan en stoppen van pesten. Kinderen zien en weten meestal dat hun klasgenoten gepest worden. Sommige kinderen doen aan het pesten mee of lachen erom. Daardoor laten ze blijken dat ze het gedrag van de pester goedkeuren.

We weten dat:

- Pesters vaker een **hogere status** en **meer populariteit** verwerven.
- **Groepsdruk** er (mee) voor zorgt dat kinderen/jongeren zich anders gaan gedragen dat we van hen gewend zijn.
- In groepen waar gepest wordt, er:
 - meer **angst** heerst
 - meer **onveiligheid** en **stress** is
 - **leerprestaties lager** liggen

6.1.4.2. De rollen in een peetsituatie

Salmivalli (1996)

Vanuit KiVa geloven we dat de **stilzwijgende goedkeurders (omstaanders)** een groot verschil kunnen maken. Sommige omstaanders versterken het pesten door mee te doen met de leerlingen die het pesten begonnen of door te lachen met de pesterijen. Andere omstaanders houden zich buiten het pesten, maar versterken het daardoor eveneens omdat het pesten ongestoord door kan gaan. Er zijn daarentegen ook omstaanders die helpen het pesten te verminderen door op te komen voor het (de) slachtoffer(s) en hen te steunen.

6.1.4.3. Verschillende vormen van pesten

Binnen pesten onderscheiden we twee vormen van pesten:

1. 'offline' pesten of klassiek pesten

Verbaal pesten: uitschelden, belachelijk maken, uitlachen, bedreigen: iemand tot iets dwingen, chanteren of intimideren, ...

Fysiek pesten: spugen, schoppen, slaan of knijpen, ...

Materieel pesten: spullen kapot maken, afpakken of verstopten, ...

Relationeel pesten: iemand buitensluiten, over iemand roddelen of geruchten verspreiden, ...

2. 'online' pesten

Digitaal pesten of cyberpesten: uitsluiten, beledigen, belachelijk maken, beschadigen van de reputatie of account(s), nadoen, bedreigen, haatspraak verspreiden, grensoverschrijdende sexting,...

6.2. Gevolgen van pesten

Pesten heeft een **grote impact op alle betrokken partijen, zowel op korte als lange termijn**. De schade en impact wordt groter naarmate het slachtoffer lange tijd en meermaals gepest wordt, het slachtoffer online én offline wordt gepest of wanneer de leerling pestkop én slachtoffer tegelijkertijd is.

6.2.1. Gevolgen voor het slachtoffer

Pesten heeft verstrekende gevolgen die fysiek, mentaal en sociaal ontwrichtend werken. De impact reikt vaak ver voorbij de pesterijen zelf en kan levenslang doorwerken.

- **Mentale gezondheid:** Veroorzaakt zware stress, angst, eenzaamheid, depressie en suïcidale gedachten.
- **Laag zelfbeeld:** Slachtoffers gaan zichzelf minder waarderen en verliezen het vertrouwen in anderen.
- **Lichamelijke klachten:** Leidt vaak tot slaapproblemen, hoofdpijn, buikpijn en hartkloppingen.
- **School- en werkprestaties:** Gepesten presteren slechter, zijn vaak afwezig of durven niet meer naar school of werk te gaan

6.2.2. Gevolgen voor de pester

In eerste instantie lijkt het alsof de pester goede gevolgen ervaart van zijn acties zoals aandacht, status of populariteit binnen de groep.

Toch ervaren pesters op langere termijn ook negatieve gevolgen:

- **Sociale problemen:** Pesters hebben een hoger risico op agressief gedrag en antisociaal gedrag.
- **Toekomstige verslavingen:** Er is een verhoogd risico op alcohol- en drugsmisbruik en betrokkenheid bij het criminele circuit

6.2.3. Gevolgen voor de andere betrokkenen

Pesten zorgt voor een slechte groepssfeer.

In een groep waar gepest wordt:

- Heerst **angst** en durft niemand nog 100% zichzelf zijn.
- Zijn er meer signalen van depressie.
- Worden vrienden tegen elkaar opgezet.
- Zijn er meer conflicten.
- Beginnen soms meer mensen te pesten omdat ze bang zijn zelf gepest te worden.
- ...

6.3. Signalen van pesten

Het is belangrijk dat leraren én ouders alert zijn voor signalen die pestslachtoffers en/of pesters uitsturen. Deze lijst helpt je om ze in kaart te brengen.

6.3.1. Signalen bij het slachtoffer

Volgende signalen zijn een mogelijk gevolg van een pestsituatie voor het **slachtoffer**:

- verandert het gedrag (stil en teruggetrokken of net agressief), soms is er een terugval (duimen, bedplassen, ...)
- Verslechteren de schoolresultaten
- Staat letterlijk alleen, heeft geen (goede) vrienden, gaat niet naar feestjes, brengt niemand mee
- Klaagt herhaaldelijk over buik- of hoofdpijn of misselijkheid
- Slaapt slecht(er), heeft plots nachtmerries
- Lijkt ongelukkig of depressief
- Staat onder stress, is in paniek
- Heeft (minder) zelfvertrouwen, durft niets alleen
- Vermijdt de groep of de speelplaats
- Neemt 'onlogische' wegen om zich te verplaatsen
- Angsten over school of alleen zijn, vooral na het weekend of vakantie
- Verandert het eetpatroon
- Zoekt 'veilige' plekken op (in de buurt van leerkrachten, veel passage, ...)
- heeft regelmatig kapotte spullen of verwondingen
- ...

6.3.2. Signalen bij de pester

Volgende signalen zijn een mogelijk gevolg van een peestsituatie voor de **pester**:

- weigert om met bepaalde mensen samen te werken
- zet zich af tegen de groep, speelt de baas
- pikt er snel zwakke plekken uit
- kan zich moeilijk inleven in anderen
- aanvaardt moeilijk regels en grenzen
- reageert vaker impulsief en agressief
- signalen van een dubbelleven: in de buurt van autoriteit is er niets aan de hand, op onbewaakte momenten misdraagt het kind zich

Niet al deze signalen komen bij alle pesters of gepeste voor en al zeker niet in dezelfde mate. Het zijn enkele signalen die alarmbellen kunnen doen afgaan.

6.4. Meldingsprocedure

Wanneer u het vermoeden heeft van een pestsituatie, willen wij u aanmoedigen de school te contacteren. Dat kan via volgende **meldingsprocedure**:

6.5. Maatwerk*

Het KiVa-kernteam beschikt over een brede waaier van **interventiemogelijkheden**. Per situatie wordt bekeken welke aanpak wenselijk is. Sommige peestsituaties worden snel opgemerkt en dan kan het volstaan om de tussenkomst te beperken tot de direct betrokkenen. In andere gevallen sleept het gepest vele maanden aan en zit het conflict diep vertakt in de groep. Een groepsgerichte aanpak lijkt in dat geval meer aangewezen.

Overzicht mogelijke interventietechnieken:

	niet-confronterende interventies	confronterende interventies
individueel niveau	• niet-confronterend gesprek met pestende leerling(en)	• confronterend gesprek met pestende leerling(en) • non-pest-contract • herstelcontract
groeps- en klasniveau	• curatief groepsgesprek • steungroep- of no blame aanpak • klasthermometermethode	• herstelaanpak

Bij twijfel kan het KIVA-kernteam rekenen op de steun van EVO vzw, expertisecentrum Verbindend Onderwijs.

7. Aandachtspunten voor de ouders, de school en de leerkrachten

Zoals hierboven te lezen, is pesten een ingewikkeld groepsgebeuren waarbij vele personen betrokken zijn. Het is dan ook van belang dat ouders, na melding, de school tijd gunnen de peestsituatie in kaart te brengen en de nodige acties te ondernemen.

Wist je dat er **50%** meer kans is dat de peestsituatie verminderd wanneer je als ouder samenwerkt met de school en hen het vertrouwen geeft?

8. Wat kan je als ouder doen?

Heeft u het idee dat uw kind pestgedrag vertoont of dat het gepest wordt? Ga dan het gesprek aan met uw kind. Denk aan de uitgangspunten van KiVa:

1. We zijn samen verantwoordelijk

Iedereen kan iets bijdragen om het fijner te maken in de groep.

- Wordt uw kind gepest? Dan is dit niet de eigen schuld. Uw kind staat niet alleen. Naast uzelf zijn de school, de leerkracht en klasgenoten er ook voor uw kind.
- Pest uw kind (mee)? Dat gedrag past niet bij de verantwoordelijkheid die het kind heeft ten opzichte van de groep. Ook voor kinderen die pesten zijn we er. Wat zit er achter dit gedrag? Wat probeert uw kind te bereiken? Hoe zou het anders kunnen?

2. We kijken vooruit

Een pestsituatie is nooit fijn. Wat was de bedoeling van bepaald gedrag? Hoe zouden we het willen met elkaar? Hoe komen we daar? Wat kan het kind daar zelf in doen? Wie zou er nog meer kunnen helpen?

3. Iedereen hoort erbij

Er is nooit een goede reden om te pesten. Iedereen mag zijn, wie die is. Wanneer mensen veel van elkaar verschillen, kan dat soms lastig zijn. Problemen die daarbij ontstaan, mogen zeker besproken worden. Tegelijkertijd zijn verschillen juist mooi! Besteed daar ook aandacht aan.

4. De groep staat centraal

In het geval van pesten, willen we dat het stopt. Dit betekent echter niet dat de regie volledig uit handen van de betrokkenen moet worden genomen. Geef uw kind de vrijheid om kritisch en zelfstandig te denken over de situatie. Welke verantwoordelijkheid kan uw kind dragen? Waar heeft het hulp bij nodig?

5. We willen dat pesten stopt

Pesten is voor niemand leuk. We hebben samen afgesproken dat we geen pesten willen op school. Het pesten moet stoppen. Daarom kunnen jullie samen met de school kijken hoe de situatie kan verbeteren. Naast een gesprek thuis, raden we dan ook aan om samen met uw kind een plan van melding te maken.

9. Evaluatie en kwaliteitsbewaking

Jaarlijks nemen zowel leerlingen lagere school, klasleerkrachten als het KIVA-kernteam een **KIVA-vragenlijst** af. Deze monitor evalueert het welbevinden van de school alsook de eigen KIVA-werking. Het geeft **resultaten op groepsniveau** waardoor de school de mogelijkheid heeft om de **KiVa-werking bij te sturen**.

Deze KIVA-vragenlijst wordt afgenomen **in mei, juni**. De afname gebeurt **anoniem**.

10. Contact

Hebt u na het lezen van dit antipestbeleid nog vragen?

Aarzel niet ons te contacteren:

- Directie via directie@vbsdevlinder.kobart.be
- KiVa-kernteam via kiva@vbsdevlinder.kobart.be
- Klasleerkracht via voornaam.achternaam@vbsdevlinder.kobart.be

Of via het telefoonnummer: 014/69 92 43.

Neemt u liever contact op met een externe?

Dan kan u steeds terecht bij het CLB Hoogstraten:

Vestigingscoördinator: Katrien Jacobs

Gravin Elisabethlaan 2

2320 Hoogstraten

Tel: 03 314 39 70

hoogstraten@vclb-kempen.be

